

5. ZK. ALDIZKARIA 2008

REVISTA

Kontsumo

ALDIZKARIA

Gaia...

Gazteak, Aisia eta Teknologia Berriak

Gazteak, Aisia eta Teknologia Berriak

Eskuko telefonoa, Internet, kontsolak, MP3 erreproduzizaileak eta argazki-kamera digitalak aisiaren "ekosistema naturalaren" osagaiak dira gaur egun. Gazteak ordenagailuez eta eskuko telefonoez inguratuta jaio eta hazi dira, eta, beraz, ez daude errealitate horretatik kanpo. Helduek irratia edo telebista ikusten duten naturaltasun berarekin hautematen dituzte gazteek aparatu horiek guztiak. Gazteek eguneroko baliabide gisa darabilte teknologia informazioa bilatzeko, harremanetan jartzeko, adiskide berriak egiteko, musika entzuteko edo astialdiaz gozatzeko.

EGUN BAT MERKATARITZAGUNE BATEAN

Iñigo, Maite, Iker eta Leire ikaskideak dira. Gainera, elkarrekin igarotzen dute astialdia.

Asteburua iritsi da, eta ordu batzuetan ikasketak ahazteko eta gogoko duten guztiaz gozatzeko aukera ere bai.

Euria ari du. Larunbata ez da kalean ibiltzeko modukoa. Messengerraren bitartez, hiriko merkataritzagune handietako batean geratzea erabaki du taldeak.

Gero eta gazte gehiagok dute Internet etxean. Hori dela-eta, gora egin du Messengerraren erabilerak komunikazio-

rako eta aisiarako tresna gisa. Zenbaitetan, eskuko telefonoa baino erabiliagoa da.

Komunikaziorako bide horrek arrakasta handia du gazteengan. Izan ere, mundu osoko pertsonekin harremanetan jartzeko aukera ematen du, eskuko telefonoarena baino gastu txikiagorekin eta ordutegiaren edo distantziaren eragozpenik gabe.

Dena dela, komunikaziorako bide eroso bada ere, online bidez komunikatzen denak kontuan izan behar du askotan ez dakiela norekin ari den komunikatzen, eta, beraz, tentu handiz ibili behar duela jasotako mezuei erantzutean. Era berean, ez ditu datu pertsonalak eman behar, hala nola norberaren edo ikastetxearen helbidea, banku-datuak eta abar.

Bostak puntuan dira. Iñigo eta Maite iritsi dira lehenak. Besteen zain dauden bitartean, Internetetik jaisitako politono berriak elkarri erakutsi, eta Bluetootharekin trukatu dituzte.

Gazteak, Aisia eta Teknologia Berriak

Eskuko telefonoa berdin artean komunikatzeko tresna garrantzitsu bihurtu da. Eskuko telefonoari lotutako teknologia (argazki-kamera, bluetootha, infragorriak eta abar) dagoeneko ez da bigarren mailako zerbitzua. Gaur egun, oso kontuan hartzen da eskuko telefonoa aukeratu behar denean. Merkatua bizkor doa aurrera, eta osagarri mota oroz hornitutako telefonoak eta lotutako produktuak (politonoak, jokoak eta abar) "amu" ezin hobeak izan daitezke gudan premia berriak sortzeko. Kontsumitzaileak jabetu egin behar du horretaz, eta ongi balioetsi behar du zein den bere benetako premia eskuko telefonoa zein teknologia berrietan sartutako beste edozein aparatu eskuratzean eta erabiltzean.

Leire iritsi da hirugarren, eta barkamena eskatu du atzerapenagatik. Interneten hiri barruko autobusaren lineak eta ordutegiak kontsultatu ditu, baina okerreko geltokira joan da eta galdu egin du azkenean. Horregatik, hurrengoaren zain geratu behar izan du.

Denbora aurrera doa eta Iker ez da ageri. Eskuko telefonotik dei egin diote, baina ez dute erantzunik jaso. Mezu bat bidaltzea erabaki dute:

*Kxo nn zd wp? Gldta :->
Ndk? Rsktak egt n ari ga.
Irstn zrnean dtu mgkorra,
OK?*

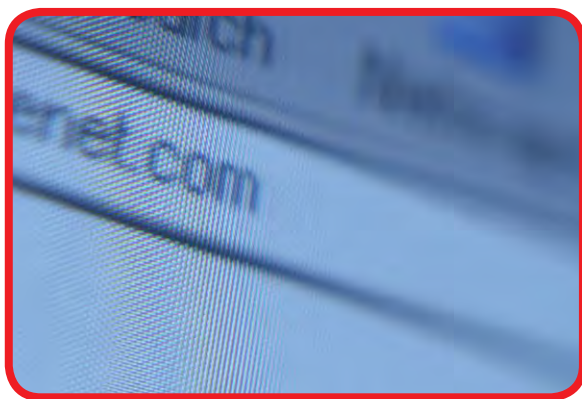
SMS mezuen gizarte-fenomenoa gazteen artean zabaldu da nagusiki, eta horren ondorioek komunikazioaren eremua gainditu dute eta beste eremu batzuetara iritsi dira, hala nola hezkuntzara. Gaur egungo gazteentzat nortasun-ikur bilakatu dira SMS mezuak. Ezaugarrien artean, idazkera bitxia, eroso, oso grafikoa eta ia "hieroglifikoa" aipa daiteke. Idazkera hori gero eta zabalduago dago, eta SMS mezuetan duen aplikazio soila gainditzen ari da. Gazte askok, idatziz komunikatzeko, hizkuntza ofizialean oinarrituta sortu den, baina arau ortografikoak edo sintaktikoak betetzen ez dituen "sasi-hizkuntza" bat darabilte. Hori erronka handia da, eta arreta handia eskaini beharko zaio eskuko telefonoetako idazkerak idazkera tradizionalaren parametroak hankaz gora jar ez ditzan.

Iñigo, Maite eta Leire erakuslehoak ikusten eta beren gaztetaz mintzatzen

Gazteak, Aisia eta Teknologia Berriak

ari dira. Arropa-denda batean daudela, Ikerren dei galdu bat jaso dute. Haren bila irten dira. Lotan geratu omen da! Bart "txateatzen" aritu da oso berandu arte, eta oso lo gutxi egin du. Horregatik, lagunak deika eta deika ari ziren bitartean, mp3-an musika entzuten ari zela lo geratu da, eta ez zen gauza musikaz bestelako ezein soinu aditzeko.

Dagoeneko elkarrekin daude, eta gauean Maiteren etxean ikusi nahi duten filma Internetetik jaisteko astirik izan duen galdetu dio Iñigok Ikerri. Ikerrek tarifa laua du etxean, eta gaur gauean ikusteko filmen bat bilatzeaz arduratu zen. Ikerrek erantzun dionez, ez du ezer jais-terik izan. Izan ere, ordenagailua birus batekin kutsatu zaio eta berriz formateatu behar du.

Zalantzarik gabe, Interneten gehien erabiltzen den prestazioa web-nabigazioa da, informazioa bilatzeko edo kontsultaren bat egiteko. Horren atzetik, honako hauek ditugu: posta elektronikoa, berehalako mezularitza edo messenge-

rra, produktuen edo zerbitzuen erosketa edo erreserba, txatak edo foroak, online jokoak, musika, jokoak edo filmak jaisteko zerbitzua eta banku-kontsultak.

Internet zerbitzu-emaila ona da, eroso eta bizkorra baita. Hala ere, kontu handia izan behar da zenbait alderdirekin.

Arriskuak saihesteko, komeni da kontsumitzaileak:

- *Bere ordenagailua antibirusarekin eta su ebakiarekin babestea.*
- *Datu pertsonalik ez ematea: izena, etxe-ko edo ikastetxeko helbidea, telefonoa edo kontu-zenbakia.*
- *Esaten dioten guztia ez sinestea! Zibernauta orok bere buruaz esaten duena ez da beti egia.*
- *Jakitea ez dagoela behartuta iragarkitaulei edo elkarrizketa-mezuei erantzutera.*
- *Ziurrak ez diren web-orriek ez fidatzea. Giltzarrapoaren edo giltzaren ikonoak, adibidez, web-orri seguru batetik nabigatzen ari dela bermatzen du.*
- *Pirateatutako muskarik, jokorik edo filmik ez jaistea.*

Gazteak, Aisia eta Teknologia Berriak

Denda-mota orotan ibili ondoren, ziberkafetegi batera joatea erabaki du taldeak. Bertan, bideojoko-partida batean aritu dira beste zibernauta batzuekin.

Jokatzea giza bulkada naturala da. Gure ingurune digitalean, bideojokoen agerpenean islatu da bulkada hori. Bideojokoek trebetasunak garatu, sormena piztu edo balioak transmititu ditzakete, betiere irizpide egokiei jarraiki aukeratzen badira eta denbora kontrolatuta erabiltzen badira.

Internetek zabaldu egin ditu bideojokoen aukerak: joko berriak eta jokatzeke kide berriak. Jokatzeko lekurik ohikoenak ziberkafetegiak, kulturgunak edo etxeko ordenagailu pertsonalak dira, baina bideojoko motaren edota bideojokoari eskaintzen zaion denboraren inguruko zuhurtzia ez da ezein kasutan ahaztu behar (komeni da egunean bi ordu baino gehiagotan ez jokatzea, eta orduro 15 minutuko atsedena hartzea).

Kontsumitzaileak bideojokoaren edukia zein den jakiterik ez badu, PEGI sistematik lagundu diezaiokete edukia zein den eta bideojokoa zer adinetarako gomendatuta dagoen jakiten.

Arratsaldea badoa aurrera, eta iluntzen ari da pixkanaka. Bitartean, bideojoko-partidan murgilduta jarraitzen du taldeak. Bideokluba itxi egin dute dagoeneko. Hortaz, Maiteren etxean film bat ikusteko plana datorren larunbaterako utzi beharko dute.

Azkenean, denak etxerako bidea hartu dute, baina, agurtu aurretik, igandean bizikletaz ibiltzeko geratzea proposatu du Leirek: *merkea da, ariketa egingo dugu eta "aireztatu" egingo gara.* Oso proposamen ona iruditu zaio talde osoari. Ikerrek autobusera igo aurretik adierazi duenez, "neuronentzat ere igandea izango da!".